

Csütörtökön.

10.

Május 17. 1849.

BRASSÓI LAP.

Megjelenik e' lap minden héten kétszer: hétfőn és csütörtökön. Ára félévre helyben 2 fr. postán 2 fr. 30. kr; negyedévre helyben 1 fr. postán 1 fr. 15 kr. p.p. Előfizethetű Brassóban a' kiadónál; egyébütt minden postahivatalnál.

Testvériség!

Brassói polgártársak!

Ármány kísérté meg e' napokban háborgatni nyugalmatokat, bizalmat élesztőleg a' körmei közül kiszalasztott préda után olálkodó azon ellenség iránt, mellynek zsarnokságát éppen úgy esmeritek mint gyávaságát; 's bizalmat gyengítőleg azon kormány iránt, mellynek szabadság-, egyenlőség- 's testvériség honosítására- örökítésére szentelt ügyét, a' népek igazságos Istene egymást érő győzelmekkel ditsóitá, 's a' melly irányatokban el annyira nagylelkűnek tanusitá magát.

Száljatok magatokba! 's szivetökre téve keze-töket, vessetek számat múltatokkal — jelentökkal — jövődötökkel, és ha magatokat megcsalni szántszándékkal nem akarjátok, megfogtak győződni a' felől, hogy azok, kik muszka segítség közeledésének 's az osztrák verthad visszatéréndésének elhíttetésével merészkedtek ingadoztatni a' magyar kormány iránt — eskü szentségével is pecsételt — hűségötöket, legveszedelmesebb ellenségeitek. Ők a' bűn és kárhozat szolgálatjába szegődött zsoldosok, mert szabadság helyett — szolgasággal, egyenlőség helyett — a' kiváltságok békoival, testvériség helyett — vérárulással kínálnak benneteket, nem szörnnyedve örökíteni a' már már irtóvá fajulandó polgári háborut eléggé tapasztalhattok kinjaival együtt.

Ne engedjétek megcsaltni magatokat! vessétek ki körötökből az álnok bujtoatókat 's szolgálatassátok őket magatok a' büntető hatalom kezébe, hogy lakoljon érdeme szerint a' bűnös, a' ki ha czélt nem érhetne is a' testvéri vérontással undokított polgári háboru szitogatásában, minden esetre

vétkesen késlelteti azon ohajtva várt időpont be-köszöntését, midőn élvezhetendik e' város 's vidéke hű lakossai a' magyar kormány által biztosítottan ígért polgári szabadság malasztjait, a' mit azombau reményleni se lehet a' kedélyek lázza lecsilapulása előtt.

Egyébiránt tudjátok meg Brassóiak! hogy a' város 's vidéke védelmét biztosító intézkedések megtétettek, a' belcsend háborításáért befogatott bujtoatók rögtön ítélő törvényszék elébe állítottak; 's tudjátok meg mindenek felett, hogy a' magyar kormány elég erős és elhatározott ezen föld 's lakos-sága fölötti uralmát bár minő megtámadtatás esetében — védeni 's fentartani is. Szolgáljon ennek tudása, a' magyar kormány hűségére letett eskü megtartóinak vigasztalására, megszegőinek pedig — retentésére. —

Brassó, 1849 Májusa 14-én.

Dósa Elek.
kormánybiztos.

S z ó z a t

a' Brassóban állomásozó honvédekhez!

Meg vallom őszintén, hányszor soraitokon végig néztem, mindig a' legszebb örömelevezetből részesültem, látva a' testben, mint lélekben ép, erős ifjúságot, látva főleg a' földész- és pásztorfi közt a' hajdoni mágnáskar növendékét, rá erőszakolt fél-szegségeit levetkezve, és a' tanodák kiképzett egyé-neit az iskolai port lerázva, minden kényelemtől megváltan amazokkal olly baráti viszonyban élni,

mint illik bajtársakhoz; olly testvériesen osztolni minden bajból és nyomorból, mint a' napi profontból. Láttalak én barátim! a' szabadság véres harczábanis ernyedetlen vitézséggel, és bátorsággal üzni a' számosabb és fegyverzetebb czifra elleniséget, golyózapor alatt rohammal — esturmval — rohanni hatalmas sánczok és várak tetejére, magasztaltassék érte nevetek mind örökké.

Azomban midőn nagy és dicső tetteiteket magasztalom, 's velem együtt az egész világ — még tán az ellenis — nehogy azt véljétek, mintha az említett palma ágokkal ékitett dicskoszoru virágai közt fedve maradna a' hozzátok nem illő, 's mégis elkövetett tettek ferde illatu dudvája; mert ezek miatt amazokis becstelenné válnak.

Ugyan mondjátok meg barátim! Nem mondanátok-e hazug ámitának, ki egy kert teljes virágait magasztalva, szavai igazolására annak csak illatosb és szebben nyíltjait mutatná fel gondoson elrejtve a' félszeg, illattalan, és dudvával atyafiasokat; épp ezért nem tehetem én is, hogy azon ferdeségeket, és kihágásokat is egyszersmind felne mutassam, miket némelly magokról meg feledkezettek, vagy tán állásukat még nem ismerők — a' m. hadsereg, és egész nemzet rovására naponta el követnek.

Itéljétek magatok: illik-e egy magyar katonához — ki ma Isten kegyéből a' m. föld leg szebb rózsája — amaz erkölesrontó csárdában, hol a' bűnök minden nemei czikáruak, naplopók, csavargók, erkölestelenek társaságaig lealjasítani magát?

Illik-e egy magyar katonához, ki a' zsarnok hatalom ellen minden perczen kész élet halálra vivni, veszekedésbe keveredni a' piaczi kofával krajczáros áruja felett?

Illik-e m. katonához; ki a' nemzet igazság ki szolgáltatója, a' szabadság, testvériség, és egyenlőség öre, — alattomban áskálódni előljárója becsület ellen, névtelen rőpirattokkal *) bujtogatni békes bajtársait a' hajdoni nemesség és urfúság üldözésére?

Mindezek tények édes barátim; elősorolásukkal czélom titeket javítani; azért:

Ismerjétek meg, hogy már ma ti vagytok a' m.

föld savai, 's ha a' só is meg izetlenül, mivel sózatik még?

Ismerjétek meg, hogy ti vagytok a' világ világossága, 's ne rejtődzettek sötétbe ármányt koholni.

Ismerjétek meg ti vagytok az özvegyek, árvák és gyámtalanok védői, az élet és vagyon bátorság fenntartói.

Ezen eszmék mellett harczoljatok, 's ha sérelmetek van, jelentsétek az illetőknél; mert néma gyermeknek anyja se érti szavát, 's ha méltó sérelmetek orvoslást nem talál, akkor lépjétek a' nyilvánosság terére; itt a' szabadsajtó írjatok vagy írássatok meg mindent: tiszteitek bánását, az érdem elmellőzését, az érdemtelen jutalmazását stb. csak a' mit tesztek nyíltan és igazságra alapítva tegyétek; különben az Isten se ment ki a' bajból; — ellenben az elaljasodottat, azt a' ki lop, a' bujtogatót — ha lenne — magatok térítsétek jó utra, 's ha nem lehet hányátok ki körötökből mint mérges buriánt, ne hogy másokatis el rontson. Magatok tiszták levén tisztátalanokkal egy sorba ne áljatok, egy tálból ne egyetek egy pohárból ne igyatok.

Vitályos György, tábori pap.

A' nép fia.

Háromszék utóbbi története érdekes, de mind addig nem világos, míg egyes tényező részleteket fel nem jegyzünk. A' hírlapok köre erre ugyan elégtelen, de miután már a' háromszéki táborozást illetőleg hírlapi közlemények vannak, 's ott egyik jeles hazánkfáról csak általános említés tétetik, szükségesnek látok némi kiegészítést, hogy a' világ érdeemes embereinket úgy ismerje, mint magunk ismerjük őket.

Igy nem ismeri a' világ még eléggé érdemszerint Gábor Áront. Életirást nem adok róla, mert multját nem ismerem; én róla mint történet emberéről, mint a' háromszéki hadviselet egyik fő szerepvivőjéről szólandok.

Gábor Áron nem csupán ágyuművész, mint talán ti képzéletek, ő a' nemzet szabadságának felkent bajnoka egyszersmind; 's ha egy Berde Móza böles és buzdító tanácsival és tapintatúgye-

*) Néktek szól a' lecke sz. huszárok.

kormár
rendet
ágyuiv
ság ell
lenül r
gott a'
romsz
gyaláz
mes k
serede
za, ho
foganz
mer t
ja a'
zol, m
ték M
szülöt
veté a
zentul
nő sil
azon
is. —
lyel n
mulni
műhel
megn
ket k
's esir
szijgy
engec
nos r
's éjs
hancz
öket;
majd
györg
magu
szült
S. Sz
Igy k
gefele
dígel
vag i
énder

kormányával fentartotta Háromszéken a' belső rendet és békességet, ugy fentartotta Gábor Áron ágyuival háromszéket, ez adván lelket a' zsarnokság ellen felkelésre. Bereczki műhelyében ismeretlenül működött az igénytelen asztalos, midőn zugott a' hir, hogy a' general commando zsoldosai háromszék leigázására törnek. A' szégyen, a' fővárosi gyalázatos futás szégyene még égette arczát a' nemes keblü hazafiinak, 's forró boszuja teljes elkeseredésében tör ki szívéből; a' perczen elhatározza, hogy ágyut önt, 's megmenti a' hazát. Tervek foganzának agyában, 's teremtő szelleme nem ismer többé gáncsot és akadályt. Terveit tudtára adja a' gyűlésnek, munkához fog, mér és mintát rajzol, majd vegyaránylag kever és önt, 's megszületék M. Hermányban az első pár ágyu, és siet elsőszülöttével a' népet megörvendeztetni; evvel megveté a' nép hitének és lelkesedésnek az alapot. Ezentul minden szem Gábor Áronra fordult, 's a' minő sikerrel ő az ágyu előállításában szaladott, azon fokban hágott a' nép önérzete és lelkesedése is. — Az erélyt, ügyességet és szorgalmat, melylyel nehéz vállalatát töretlen uton kivitte csak bámulni lehet. S. Szentgyörgynek jutott a' dicsőség műhelyeit a' felszerelésre és újabb ágyuk öntésére megnyitani, 's a' kezdetre megkivántató költségeket kiállani; itt furt és faragott ő a' kerekesekekkel, 's csináltatta után mintáit a' kovácsokkal, majd a' szíjgyártók szakmáit vette számon, 's midőn alig engedett nekik időt enni és aludni, maga is folytonos munkálkodása közben csak szárazkenyérrel élt, 's éjszaka is dolgozott; sőt ha utczán tengődő suhanczokat előtalált, dologra úzte és kényszerítette őket; majd a' K. Vásárhelyi löporgyárhoz látott be, majd a' töltények készítésére, miben a' S. Szentgyörgyi lelkes fiatal lányok tüntették különösen magukat, fordított gondot. Igy éjet nappá téve feszült munkássággal futott fáradott M. Hermányban, S. Szentgyörgyön, K. Vásárhelyen és egyebütt. — Igy készítte el táborozás közben 9—10 ágyut, végfelé K. Vásárhelyen állítván fel az öntődét. Eddigelé harminczig való ágyuja lehet készen egy lovag üteggel együtt.

De neki nemcsak az ágyuöntésben áll minden érdeme, ő ágyúinak a' hadban is mestere volt. Ő

tanította be Semseivel és Janesóval a' tüzérséget, ő keresett, ugyszólván fogdosott a' táborban ágyuslegényeket, 's vitte őket csatába. Lövéteivel Földvárnál és Rákoson ő idézte elő a' győzedelmet. Ütközetek után haza jött laboratoriumába, 's megint táborba sietett, ha az ellenség támadni akart. E' mellett a' népet mindenütt biztatta és buzdította a' rendetlenkedőket nyert tekintélyével párosult intő szovaival keményen feddette, és csak jelenlétivel is rendre birta. Csüggedésről ő maga annyira nem akart tudni, hogy midőn egyik népgyűlésben rossz hangulatot venne észre, ott teremvén a' kicsinyhüség ellen keményen kikelt, 's egészen helyre hozá a' lehűtött véreket, én bizom — így szól ő — hogy ágyuimmal 's az önkéntesekkel egyedül elkergetem a' gyáva ellenséget. E' szók felvillanyozák a' népszívében alvó szikrákat, ezer ajkak hangoztaták, utolsó csep vérig nem hagyjuk magunkat, 's a' Gábor ágyuját harczosok ezrei kísérték az örvonalra. Midőn meghallá, hogy hidvégi rendetlen táborunk az ellenség elől haza futamlik ott hagyva műhelyét lóra ül, és a' félutban visszatartja és téríti a' futókat, 's az ellenséget velök dicsőségesen visszariasztja. Midőn a' szent Péteri ütközetnél a' muszkák ágyusaink néhányát megvagdalták 's köztök a' legjelesebb tüzért Janesót *) az ő barátját megölték, ő éppen K. Vásárhelyt volt, és a' hirre sebes lófuttában jött, hogy rendbeszedje az ágyukat 's vezényelje az ellenség ellen, de az ellenség már Brassóba visszatakarodott volt.

Igy lett a' 'népgyermeke' a' nép embereis. Igy köszönheti Háromszék a' több lelkesek közt leginkább Gábor Áronnak megmentését. — Eyny érdem-dus szolgálatt nem késett a' háromszéki nép némi küljutalommal is meghálálni. Hogy szárazkenyérnél 's szürzekéinél valamivel többje legyen, adakozás utján pénzbeli segélyt rendelt számára, miből aztán 400 forintot ágyuköltségül hazájának visszaajánlott és adott a' nemes hazafi. A' rákosi győzelem után a' népgyűlés haduagyi rangra méltatta, je-

*) Ez K. Vásárhelyi fi, és annyira szenvedélyes tüzer volt, hogy szokta vala mondogatni, 'inkább feleségem 's gyermekimtől válok meg, mint ágyúimtól. Megvált fájdalom mindeniktől.

lenleg Bem kinevezése után mint tüzérőrnagy intézi a' határszéli tüzérügyeket és folytatja ágyuelőállítási működését K. Vásárhelyen. Legnagyobb jutalom pedig, mit ő nagy mértékben kivivott magának, népe bizalma és szeretete, 's azon lelki öröm, hogy polgári kötelességét olly dicsően teljesítette.

A' székely nép a' székely ágyúöntő nevét büszkén említi és áldani fogja minden iziglen.

Jóvizi.

Rendeletek.

A' polgári lázadás és hadjárat a' mult évi terményeket nagy részben fölemészttette; az előidézett zavarok miatt ősz és tavasz vetés a' szokott mennyiségben nem tétethetett, az éhség békövetkezte iránt nem alaptalan az aggodalom.

Ugyanazért, nehogy a' kellő mezei rendőrség hiányában a' határprédálások is még bizonyosobban előidézzék e' nyomorságot:

Ezennel az 1840-ik évi pozsoni országgyűlésnek a' mezei rendőrség iránt alkotott IX-dik törvényczikk erejét Magyarhon Erdélyi részére is kiterjesztem, olly felvilágosítással; hogy azon intézkedések, mellyek azon törvényczikkben a' megszűnt földesuri hatóságra, és urbéri viszonyokra vonatkoznak, a' megváltozott viszonyok szerint értenődők, — e' tekintetben az 1848-ik évi pozsoni országgyűlés XI-ik törvényczikkelye 1-ső §-sa is figyelembe vétetvén — és továbbá :

Azon teendők, mellyek megyei és városi hivatalnokok kötelességül vannak az idézett törvényczikkelyekben kijelölve, az erdélyi törvényhatóságokban azon hivatal viselőknak válnak kötelességeikké, kik ha szintén különböző név alatt is hasonló körben hasonló hatóságot és kötelességet gyakorolnak.

Ezen intézkedés mielőbbi életbe léptetése és alkalmazása a' törvényhatóságoknak kötelességül tétetik. Kolozsvártt, május 1-én 1849.

Csány László, s. k.
teljh. országos biztos.

Mult april. hó 10-én 1565 szám alatt, és azon hó 23-án a' lázadás által okozott károk mikénti

megtérítése iránt kibocsátott, mind a' károsítottakat, mind a' kárttevőket lehetőleg biztosító rendeleteim kivitelében ujjabb ujjabb kihágásokat vagyok kénytelen tapasztalni. Némellyek békebirák közbejötté által egyeznek ugyan meg, de a' nélkül, hogy részletesen előszámíttatnék az okozott kár, egy általános összeget az egész falusi közönségre alkuszniak ki, még pedig várakozásért kamat fejében egy évre 6 pfrttól 1 marhás, 2—3 pfrttól 1 gyalog napszámot állítván meg. Az illy eljárások megint czélszerűtlenek, igazságtalanságokra nyitnak utat; — az illy kamat nem csak lelketlen uzsora, hanem egyszersmind más ürügy alatt ugyan, de csak a' megutált robotot idézi vissza.

Ugyanazért szem előtt tartva azon elvet, hogy a' kárt szenvedettek is kártalaníttassanak, azonban az istentelenül félrevezetett és felbőszített nép erejéből teljesleg ki ne meríttessék, 's e' felett nehogy a' mostan újra reá visszszanehézkedő kézi munka új elkeseredést és azon hiedelmet ébreszsze, mint ha a' robot el nem töröltetett volna; — az idézett intézkedéseim folytán ezennel továbbá rendelem a' mint következők :

1) Az egyezkedés alkalmával, a' békebirák előtt, a' kárttevők részéről, kellő igazságos és lelkiismeretes védelmőkre, mindig jelen legyen egy általuk e' célra megkért ügyvéd.

2) A' követelő, kárait részletesen kijelölve jegyzékbe adja fel; azok iránt a' kárttevők hallgattassanak ki; mit ők el nem ismernek, kellőleg hitelesítendő. A' becsár igazságos becsú szerint, vagy a' tudva lévő mértékben állíttassék meg.

3) Igazságos lévén, hogy az illető rablók, külön vagy együtt azon arányban térítsék meg a' kárt, mennyiben azt külön vagy együtt tették, — a' falusi közönség nagy részben tudni fogja, ki mennyi mértékben részesedett az elrablott vagyonból, és milly befolyással volt a' büntényre: a' kijelölt részesek vagy a' javak visszaadására, vagy a' kár megtérítésére szoritandók, ennél fogva csak olly kár, mellynek külön ura nem akad, azonban tudatik, hogy öszszesen kik által okoztatott, rendeltessék együtt azon egyének által megtéríttetni, kik a' rablásban résztvettek.

4) Igy kitisztáltatván a' kár mennyisége, an-

nak készpénzbeni értéke és az, hogy abból név szerint ki? és szám szerint mennyit köteles fizetni? — erről készíttessék hiteles okirat, az irástudó kártevők, a' kirendelt ügyvéd, kárvalott és békebírák neveik alatt, a' fizetési feltételeket magába foglalandó; mi körül szorosán rendelem: hogy kamat fejében csak törvényes pénzbeli összeg, és semmi esetre nem kézi munka, termény vagy más egyéb köttessék ki.

Mindezen rendszabályok megtartása lényegesen szükséges az egyezkedés érvényességére.

5) Az olly károk, miket a' lázangók nagy csoportos tömegben okoztak, és lelkiismeretes vizsgálat utján is kitudni nem lehet, hogy név szerint kik által tétettek? — miután azok is részletesen kimutattatnak, kellőleg hitelesíttetnek és megbecsültetnek, — ugyanazon bíróság által vétessenek külön jegyzékbe, készíttessék róluk tiszta kimutatás.

6) Valamint külön hiteles kimutatás készíttendő azon károkról, mellyek a) a' hadjárat, b) az ellenesleges osztrák csapatok, valamint c) magyar seregünk által okoztattak; megtartatva e' részben is a' fenn kitűzött szabályok.

7) Mindezen kimutatások, az illető békebírák által, a' hatósági főtiszteknek beadandók, kik ezeket, miután minden helységekből békerültek, megvizsgálás és további intézkedés végett az országos főbiztos eleibe terjesztendik.

Szoros felelet terhe alá vetem mind ezekre nézve az illető főtiszteket, békebírákat, az e' körül alkalmazott ügyvédeket és becsüsoket.

Kelt Kolozsvártt, május 7-én 1849.

Egyesült Magyar- és Erdélyországok
teljhatalmu országos biztos:

Csány László.

Az ország minden törvényhatóságainak.

A' rögtön ítélő vegyes törvényszékek elébe állított azon egyéneknek kellő védelme tekintetéből, kik magokat védni vagy nem képesek, vagy védőt nevezni vonakodnak, vagy pedig védelmükre, gyakran szegénységük miatt ügyvédek vállalkozni nem akarnának, minden törvényhatóságok akként utasít-

tatnak: miszerint egyik tiszti ügyészüket rendeljék ki úgy, hogy ez fentirt esetekben, a' befogottak védelmére lehető alkalmazása végett, az eljáró bíróság felszólítására mindenkor megjelenni köteles legyen. Debreczen, május 5-én 1849.

Vukovics Sebő,
igazságügyiminister.

Az erdélyi törvényhatóságokhoz.

Azon rendelet folytán, melly a' „Közlöny“ hivatalos lap 85-d. számában, a' volt jobbágy és földesurak közt felmerülő urbéri kérdések elintézésére nézve f. é. april 21-én 5194. sz. a. kiadatott; Erdélyt illetőleg, az ott létező urbéri viszonyok tekintetéből, ideiglenesen, és a' jogtulajdonra lehető minden következtetés nélkül, addig is, mig a' törvényhozás eziránt határozottan 's részletesen intézkedhetnék, rendelem, a' mint következik:

1-ör: Olly birtoktól, mellynek urbérisége legkisebb kétség alatt sincs, semminemű szolgálatok vagy fizetések, és semmi czimen nem követeltethetnek.

2-ör: Ott, hol tisztán áll, és kérdésbe sem vétetik, hogy a' birtok, vagy curialis, vagy azt az illetők világos szerződés mellett bizonyos feltételek mellett használják, a' szerződés föltételei, okvetetlen teljesítendő, az e' részben vonakodók mindazáltal erre nem önkényleg, hanem mindig rendes birói ítélettel kötelezendők.

3-ör: Ott, hol a' birtok urbéri vagy majorság természete, egyik vagy másik fél által kérdésbe vétetnék, senkit addig, mig a' törvényhozás minden fenforgó urbéri viszonyokra nézve kimerítőleg és határozottan intézkedhetnék, azon föld, rét vagy ház birtokából, mellybe az illetőket az 1848-d. évi törvény találta, kimozdítani nem lehet: mindazáltal az illető hatóságok egy küldöttség által felelet terhe alatt rögtön intézkedni fognak az iránt, hogy az illynemű birtoktól követelt és megtagadott szolgálatokra vagy tartozásokra nézve a' felek közt olly ideiglenes egyesség eszközöltessék, melly a' törvényhozásnak további rendelkezéseig, szorosán megtartandó szabályul és alkalmazásul szolgáljon.

Kelt Debreczenben, május 5-én 1849.

Vukovics Sebő,
igazságügyi minister.

Brassó. maj. 16. Polgártársaink egy része a magyarok győzelmes bójövetele óta még nem szűnt meg magát és másokat a legferdebb álhirekkel ámitgatni. Mi a szegényeken sajnálkozva figyelemre sem méltattuk jámbor fecsegéseiket, ezekből egész városunk szellemére következtetni — már lapunk jelszavához való hivatásból is — mindig vonakodtunk. A tudatlanságból eredt híresztelési betegség azonban a múlt napokban olly nagy mértékben szállá meg említett embereinket, hogy városunk nyugalma ha nem is egészen, de bizonyára nagy részt megzavarák. És nekünk, ha kárörömben élvezetet találhatnánk, örvidenünk kellene e körülménynek; mert általa városunk szellemének üterét alkalmasint megtapogathattuk. De mi a nemzetek közti egyességet szeretnők már egyszer szilárdulva látni, azért a nyert tapasztalás fájt. Fájt, mert látnunk kellett újból, mennyire van polgártársaink nagy része saját és hazánk érdeke ellen az eddigi rendszer által megvesztegetve; megvesztegetve annyira, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség áldásait felfogni képtelen; látnunk, mint törpültek le és tompultak meg az emberiség legszentebb érdekeinek irányában. Gépeket vélnél bennök látni, ha magukviselte szolgálkra, szolgálai lelküekre nem emlékeztetne. A hirtelen elterjedett áhír, miként a kivert császári zsoldosok a muszkákkal egyetemben városunkot elfoglalandják és a bizonyosság gyermekileg ápolit hire lángba borítá a kedélyeket, hol aggasztólag, hol bizalmat élesztőleg hatván polgártársainkra. Ha sárga szemüveget használsz, mindent sárga színben fogsz látni. Így történt, hogy a m. katonaság máskor is történt mozdulatai, a faluból béhozott betegek — kiknek szerintök sebesülteknek kellett lenniök — látása nevelé a boldogtalanok balga hitét. Ti hozzátok fordulok azért városunk értelmesb magyar polgárai! Figyelmeztessétek polgártársaitokat, ez ámitó hírek valótlanoságára; intsétek és oktassátok testvéreileg a könnyen hívókat vagy éppen hírgyártókat. Figyelmeztessétek e veszélyes hirmondókra magyar polgártársaitokat is, kik 5 hónapos aggodalomteljes élet alatt megtanultak olly hamar elesüggedni. Világosítsátok fel hazánk, a külföld és győzelmes sergeiuk állásáról; mert az aggodalom, a félelem, az elesüggedés csak a tudatlanság szülöttjei. —

Milly gondosan ápolják még mindig a czéhek kinövéseit városunkban, bizonyosággal szolgál a következő adat. A csizmadia czéh még 1835-ben elhatározá nagy bölcsen, hogy a mesterek száma a százat felül ne mulja, és hogy a segéd hétibérül 1 ftot és 36 krt váltóban kapjon. A segédek ez ipartóló egyedáruságon segitendők a Brassóban állomásozó katonaság tisztelt parancsnokságához folyamodtak, utasitaná a czéhot az 1848-ban kelt ministeri ebbéli rendeletek megtartására. A czéh engedelmekedett az erélyes parancsnokság szavára, de meddig? bizony nem igen sokáig; mert a parancsnok elutazásával újból a régi Schlendrianhoz fogott. E czéhbeliek figyelmeztetéseül tehát meg sugjuk, hogy a tisztelt parancsnok elutazott volt ugyan Szebenbe, de visszajött. A czéhokról azonban lesz alkalmunk többet is szólni. —

Dálnok. Május 6-án tartók meg mi is a magyar sereg nagyszerü győzelmeinek ünnepeét azzal a szívbéli mély érzéssel, melly az igazságos ügy győzedelmeit szokta követni. — Helységünk folytonoson főzeti a salétromot, s minden két hétben fél mázsát szolgáltat bé. — Folyó hó 8-kán tarták a Rikán belóli evangelico-reformatusok s egység-hívók 5 egyházvidékei egyházi közgyűlésöket, mellynek tárgyai valának a) az elnök választása. Elnökül Ferenczi János választatott 22 szózattal: a lemondott Gödri Ferencz helyébe pedig jegyzőül Kis Mihály egység-hívók esperese. Most tölt bé tehát a Bethlen Gábor által adott kiváltságos levelünkben említett, csodálkozásra méltó egységünk (mira concordia) mellyben eleitől fogva éltek a reformatusok és egység-hívók papjai; most lett az ige testé. Imé! mit szül a képviseleti rendszer szerinti szabadválasztás; s a század felvilágosodott szelleme; b) a való perekre nézve, mint-hogy synodus bajosan fog tartatni, elhatároztuk, hogy az első ítélet adassék ki, a felebbezést az egyházi közgyűlés eleibe ez évbeni ellátásuk végett bocsátván. Az elmaradt papi fizetések iránt a fő-kormánybiztos urnak irtunk. — Gabonáink, különösen gyümölcsfáink jó terméssel biztatnak.

Erdővidékről. A hírvétele hogy magyar hazánk, elvégre az absolutismus karjaiból kibontakozva, magát függetleennek nyilatkoztatta, minden

jobb kedélyű ember kebelében élénk örömrészt ébresztett. Tudjuk ugyan is már valahára, miképp a' páratlan lelkesedéssel kiontott székely vér színes béke leple alatt nem fog többé hizelgő szavakkal jutalmaztatni; és a' lelkes Csány közelebbi kegyes intézkedése már is meggyőzött minden kétkedőt a' felől: hogy a' székelységnek szorongatott hazánk oltalmára vitt véráldozatja nem fog többé olcsómartyromságnak tekintetni, mellyet néhány hitván garassal vagy ezimeres altisztséggel dusan lehetett eddig jutalmazni.

Közelebről vettük egy Csikban megindítandó „Hadi lap“ czimű folyóiratról a' felszólítást. Csak örülni lehet, hogy a' magyar faj törzsfiaiak és fészkeiben illy élet jelenségek mutatkoznak.

Méltó is ám a' székelyföld, hogy politikai és hadi életre eddigi vétkes pangásából kiemeltetve megismertessék a' világgal egy népe a' magyar hazának, mellynél szebb tehetséggel 's több eredetiséggel bírót alig ha mutathat föl a' félvilág. Éljen azért a' lelkes főparancsnok Gál Sándor! Még csak egyre kérjük az ezerekes urat és minden illetőket, arra tudni illik: hogy a' mit a' székelységnek szellemi úgy mint anyagi érdekei legsürgetőbben igényelnek 's minek hiánya eddig is káros veszteségekkel volt összekötve, minél hamarább létesíteni törekedjenek, és ez nem egyéb; mint létrehozása néhány posta állomásoknak a' székelyföld összpontosító helységében. — Illyen összpontosító helység a' többek közt Baroth is. Mennyire érdekében van az egész vidéknek egy posta állomás létrehozása, leginkább tudjuk mi, kik hetekkel kapjuk későbbre a' legközelebbi városokból is ujságlapjainkat. — Csakugyan e' vidék, melly szinte két ezer lelkes ujonczot állita ki a' drága hon védelmére nem érdemli, hogy továbbis eddigi elszigetelt helyzetben maradjon. Tudni kell ugyan is: miképp Erdővidéke sem Udvarhely sem Csik- sem Háromszék- sem végre Brassóval nincs postai összeköttetésben, mi miatt aztán, még Brassóból is hetekig kell várniunk vagy néha örökre oda veszíteniünk leveleinket. *) Azonban az

*) Gyergyóból is egymásra érkeznek a' panaszok a' posta hiánya miatt; nem lehetne-e hetenkint bár kétszer egy orosz gebét Brassóból Uzomba vagy Sepszi sz. Györgyre

éberfigyelmű Rauber Nándor, ki mint értesültem eddig is fáradozott ez ügyben és gondostérparancsnokunk — reményem — e' bajon minél hamarább segitendnek. — Cs.

Még mi ujság?

— A' Közlöny hiteles kutforrásból írja, miszerint Moszkau városában egy, az egész országban kiterjedett összeesküvést fedeztek fel, mellynek czélja volt volna a' mostan uralkodó Romanow ház megbuktatásával a' Demitrowok családját az orosz trónra emelni. Moszkaut, melly ennek következtében az ujonczok állítását megtagadva a' nemzeti örsereg felállítását sürgette, 100,000 katonával és 1000 agyuval ígérte józanabb gondolatokra hozni a' czár. Az összeesküvés felfedezésének alkalmával elfogott egyének állhatatosan mindent tagadnak.

— A' Sárdiniával kötött béke, mellyet Károly Albert tronusának érdekében — papiron — kötött volt, újból felbomlott. A' békepontokban ugyanez Alexandria — város Sárdiniában — császári katonaság általi megszállítása és 225,000 frank követeltetett. E' nagy követelések miatt a' nép a' békekötésről, királyáról és ennek fiáról is lemondván Genuában a' respUBLICÁT kikiáltotta és tömegesen fegyvert ragadott.

— A' hazánkat pusztító ellenség Budáról csakugyan el nem takarodott. A' magyarok a' várt ostromolják, Buda külvárosait már elfoglalták és a' vár oldalán rést istörtek magoknak; a' kétségbeesett ellenség Pestet, honnan nem is ostromoltatik, ágyúzza. Pest és Buda városának lakói azonban parlamentair — követ — által szőlítottátfel a' várbelieket maguk megadására, melly ha meg nem történik, az összes lakóság fograjtak ítéletet tartani.

— Bem a' Temesvárról kiűtött ellenséget derekasan visszaverte, Temesvár külvárosain már uralkodik.

— Perczel folyóhó 7-én Tomásovacz mellett véres csatában feloszlatta az odagyült ráciz tábor

indítani? Onnan — úgy tudjuk — tovább rendezés jár a' posta. Szerk.

24-32

1) Sora Elek fővezére a brassóiakhoz
2) Vilalys György honvédekhez Maj. 17.
3) Gyábor Aron életrajza
4) 5) Csány László 2 remelete 1849

és Páncsova felé üzi. Tolnai Versetz és Fejértplom felé küldetett; Arany őrnagy pedig már Oráviczán állomásoz és így Puchner serege Temesvártól egészen elzárva vagy Oláhországba vagy Serviába kénytelen visszabujdosni.

— A kormányzó elnök az igazságügyi minster előterjesztésére a' kegyelmiszék közbiráivá: Hunkár Antal, veszprémi főispant, b. Jósika Miklost, Jozipovich Antal zágrábi főispant, és Palóczi László képviselőt nevezte ki.

— Csány László ur helyébe Erdélyben országos biztosul Szentiványi Károly gömöri főispán neveztetett ki, ki maj. 9-kén meg is érkezett Kolozsvárra.

— Majus 6-tól tudatja Mészáros, hogy megszűnt a' hadügyministeriumra befolyást gyakorolni. A' hadügyministerré kinevezett Görgeit, míg a' hadi munkálatok a' seregnéli jelenlétét megkívánják, Klapka tábornok pótolja.

— Repeckzy Ferencz heves-nógrádi kormánybiztos majus 4-ről írja, hogy a' szolányi hadsereg parancsnoka, őrnagy Görgey Armin a' Teplicz és Budetin városok közti szorosokban egyesült ellenséget szétvervén egész Csaczáig kergette. Major József századosnak majus 4-ről kelt jelentése szerint pedig Vogel és Benedek ellenséges tábornokok bányavárosainkra szándékozván törni, 's ott Trenk erejével egyesülendők a' hegyek között úti felbuvhelyöket, hogy onnan ki-kirohanva pusztithassák a' hazát, de Görgey Armin őrnagnak Budetinnél kivívott győzedelme elűzte Trenket, Major védserghéli századosunknak Vereskő melletti működése pedig a' vernanti hegyszorosok felé Szepes vagy Liptó megyének elfordulni kényszeríté őt.

— Duschek Ferencz pénzügyminister majus 5-kén kelt rendeletében rendet 's pontosságot a' nemzet vagyonának kezelésében, szigorú becsületességet, a' lehető legnagyobb takarékoságot, alapos számadást vár nemcsak a' financz-hivataloktól, hanem általában mindenkitől, kinek kezelésére országos pénzek bizattak. A' szorgalom és hűség mindig méltó elismerésre 's megjutalmaztatásra számolhat, a' nemzet vagyonának hanyag vagy hűtlen kezelői pedig kérélhetlen birót találának benne. Ezek nyomán következőket rendel:

1) Minden kincstári hivataloktól, mikép jelen-

leg is, midőn a' körülmények által a' kellő felügyelet a' pénzügyministerium részéről nehezítve van, szoroson teljesítendik köteleességeket, hogy annak idejében eljárásaikról számolhassanak.

2) Mindazok, kik országos kiküldetésben működve országos pénzeket kezeltek, 's működésüket már befejezték, de számadásaikat még be nem adták volna, kezelésökről haladék nélkül 's legkésőbbben f. é. majus végeig számolni, szoros köteleességeknek ismerjék.

3) Mindazoknak pedig, kik illynemű kiküldetésben még folyvást működnek, meghagyom, hogy számadásaikat f. é. april hó végével befejezzék, 's azokat hovahamarább, innentul pedig hónaponként beadják.

4) A' jövő junius hóban előrelátható költségek fedezésére hozzávetőleg megkívántató pénzüsszégnek kimutatását szinte minél előbb, a' julius hónapra készítendő előzvényt (praeliminare) junius 15-ig 's így tovább minden hónap közepén, mindaddig, míg működésök tart, okvetlenül beküldjék.

— Folyó hó 20-kán ülendi meg Brassó hazánk függetlenségének ünnepét.

A' brassói térparancsnokságtól.

Az itteni hadi pénztárba közelebről nagy számú százas bankjegyek küldettek, 's így a' katonaság illetményének kifizetésében sok nehézségek mutatkoztak volna, hogy ha az idevaló városi rendőség azoknak felváltásuk iránt az innen tett barátságos felszólításra mindenkor kész segédkezet nem nyújtott volna; miért is az ország nevében nyilvános köszönetemet megtenni hazafiúi kötelességemnek tartom. — Brassó, maj. 15-kén 1849.

Nagy, őrnagy.

A' „Honvéd“ 95-ik számában tudakozódik egy atya „Honvéd“ Elek nevű fiának — a' nagyenyedi gyilkolás alkalmával — eltévedettnek élete- 's holletéről. Én annyit tudok, miszerént a' magyar sereg Brassóbai bévonulásakor egy hadnagy- vagy főhadnagynál volt egy Fogarasvidéken tanált olly koru 's alkatu gyermek, millyenről az atya tudakozódik, és így a' bánkodó atya meglehet győződve, miszerént fia él egy a' nagy Bem táborában szolgáló tisztnél; azt is vigaszaul mondhatom, miszerént a' tiszt ur melegen szeretve tanált legkedvesebb kincsét, azt a' lehető legatyáiban gondolzza.

Brassó május 6-án 1849.

Andrási József.

Szerkeszti Veszely Károly.

Kiadja és nyomatja Gött János.

6) 7) Kuchovic Sebő minister 2 rendel te. 1849 maj. 5.
8) Brassói tudósítás az ottani hangulatról
9) Szabolcsi tudósítás. — 1849. Maj.